

Vlaams
Parlement

stuk **637** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 8 november 2010 (2010-2011)

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

2010-2014

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Cindy Franssen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de heer John Crombez, mevrouw Mia De Vits;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Else De Wachter, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

637 (2009-2010) – Nr. 1: Actieplan

INHOUD

I.	Toelichting door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.....	4
1.	Inleiding	4
2.	Decretale basis.....	4
3.	Totstandkoming.....	4
4.	Opbouw.....	4
5.	Definitie van armoede	4
6.	Visie op armoede(bestrijding)	4
7.	Enkele cijfers	5
8.	Missie	5
9.	Pact 2020	5
10.	Uitgangspunten	5
11.	Horizontale doorbraken	5
11.1.	Een expliciete keuze voor armoedebestrijding in elk beleidsdomein	5
11.2.	Verzamelen van verschillende soorten kennis	6
11.3.	Diverse actoren vormen beleidsnetwerken.....	6
11.4.	Kennisverspreiding, sensibilisering en vorming	6
12.	Doelstellingen ter realisatie van de sociale grondrechten	7
12.1.	Participatie.....	7
12.2.	Maatschappelijke dienstverlening.....	7
12.3.	Inkomen.....	7
12.4.	Gezinnen.....	7
12.5.	Vrijtijdsbesteding.....	7
12.6.	Onderwijs en vorming	8
12.7.	Werk	8
12.8.	Wonen, energie en water.....	8
12.9.	Gezondheid en welzijn	8
13.	Opvolging en bijsturing	9
14.	Concretisering	9
II.	Bespreking	9
III.	Antwoord van minister Ingrid Lieten	16

Op 19 oktober 2010 wisselde de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid van gedachten met mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014.

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW INGRID LIETEN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING

1. Inleiding

Bij wijze van inleiding herinnert de minister eraan dat (1) 2010 het Europees Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting is, en (2) armoedebestrijding zoals bepaald in het regeerakkoord een topprioriteit is voor deze Vlaamse Regering. Armoedebestrijding is voorts een onderdeel van Vlaanderen in Actie en het Pact 2020.

2. Decretale basis

In artikel 5 van het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding staat: “De Vlaamse Regering stelt binnen twaalf maanden na haar aantreden een actieplan armoedebestrijding op dat loopt over een periode van vijf jaar. Dit actieplan komt tot stand met participatie van de doelgroepen in partnerschap met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, en omschrijft de planning van de beleidsmaatregelen op korte en lange termijn, alsook de modaliteiten van evaluatie van het gevoerde beleid.”.

3. Totstandkoming

Het strategische kader is opgemaakt binnen het horizontale PAO. De aandachtsambtenaren hebben alle beleidsnota's en memoranda gescreend. De afdeling Welzijn en Samenleving heeft al deze informatie verwerkt. Vervolgens is overleg gepleegd met de stakeholders, in het bijzonder het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Ten slotte is het document besproken op het coördinatiecomité armoedebestrijding.

4. Opbouw

Eerst en vooral wordt het armoedebestrijdingsbeleid gesitueerd. Daarna volgen de horizontale doorbraken en de doelstellingen ter realisatie van de sociale grondrechten. Opvolging en evaluatie sluiten af.

5. Definitie van armoede

Het actieplan gaat uit van de definitie van professor Jan Vranken: “Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt mensen in armoede van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving.”.

Deze kloof kan enkel overbrugd worden wanneer de samenleving (zowel het beleid als het brede middenveld en andere actoren) een beroep doet op de kracht die mensen in armoede en hun omgeving bezitten, de voorwaarden creëert zodat mensen in armoede deze kracht kunnen aanwenden en iedereen gelijke kansen geeft om aan alle aspecten van de samenleving deel te nemen.

6. Visie op armoede(bestrijding)

Armoede toelaten is een schending van de mensenrechten, zoals bepaald in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en in de artikelen 23 en 24 van de Grondwet.

Armoede is een verlies aan maatschappelijke (en sociaal-economische) waarde. Armoede is nadelig voor iedereen in de samenleving en de samenleving als geheel. Armoedebestrijding moet gericht zijn op een volwaardige participatie aan de samenleving, zodat iedereen ten volle kan genieten van alle sociale grondrechten. De uiteindelijke doelstelling is de armoede uitroeien.

7. Enkele cijfers

Ongeveer 778.000 mensen of 12,8 percent van de bevolking leeft onder de Vlaamse armoedegrens. De belangrijkste doelgroepen met een verhoogd risico zijn alleenstaanden, eenoudergezinnen, laaggeschoolden en gepensioneerden.

8. Missie

Vlaanderen pakt alle aspecten van armoede en sociale uitsluiting aan en voert een ambitieus beleid, gericht op het voorkomen en bestrijden van armoede en sociale uitsluiting. Vlaanderen doet dit in dialoog met de doelgroep en creëert de nodige voorwaarden voor een volwaardige participatie van mensen in armoede aan de beleidscyclus en aan de samenleving. Vlaanderen voert hiertoe een inclusief en integraal beleid, waarbij er intensief samengewerkt wordt tussen de verschillende beleidsdomeinen en -niveaus.

9. Pact 2020

In dit verband is doelstelling 13 van Pact 2020 belangrijk. In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen. Dat houdt in dat in 2020 in Vlaanderen elk gezin ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt. In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden.

Pact 2020 bevat voorts nog enkele doelstellingen met verwijzingen naar armoede. Doelstelling 2 verwijst naar de solidaire open regio. Doelstellingen 9 en 10 hebben het over de deelname aan het arbeidsproces van kansengroepen. Doelstelling 11 spreekt over de lerende samenleving, met bijzondere aandacht voor de kortgeschoolden. Doelstelling 12 behandelt de toegankelijke zorg.

10. Uitgangspunten

Een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid is noodzakelijkerwijze empowerend, participatief, preventief, inclusief, integraal, volgehouden en ten slotte evaluerend en evoluerend. Elk beleidsdomein moet aandacht schenken aan deze principes.

11. Horizontale doorbraken

11.1. Een expliciete keuze voor armoedebestrijding in elk beleidsdomein

De coördinerende minister en het coördinatiecomité zeggen duidelijk dat armoedebestrijding de verantwoordelijkheid is van elke minister binnen zijn/haar bevoegdheden (regelgeving, beleidsinitiatieven, onderzoek, overleg, middelen enzovoort). De coördinerende minister coördineert.

Er wordt een kennisplatform opgericht met de verschillende stakeholders. De kennis waarover het middenveld beschikt moet daar deel van uitmaken. Het netwerk van aandachtsambtenaren verdient een betere (h)erkenning. Ze vormen een vooruitgeschoven post en moeten elkaar ondersteunen over de beleidsdomeinen heen.

Het horizontale PAO wordt verder uitgebouwd, net zoals een kwaliteitsvol en resultaatgericht PAO in elk beleidsdomein.

De verenigingen waar armen het woord voeren en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord voeren zijn de belangrijkste gesprekspartners in het armoedebestrijdingsbeleid. Ze worden erkend en gesubsidieerd.

De opgeleide ervaringsdeskundigen zorgen voor kennis en nieuwe inzichten. Elk beleidsdomein en elke minister wordt gestimuleerd om ervaringsdeskundigen werk te geven en van hun kennis gebruik te maken. Voorts wordt onderzocht of het mogelijk is een pool van ervaringsdeskundigen beschikbaar te maken. De huidige werkwijze is noch voor de beleidsdomeinen, noch voor de ervaringsdeskundigen handig.

De armoedetoets wordt een preventief instrument dat nagaat of nieuwe besluiten of decreten zullen bijdragen aan de strijd tegen armoede of de armoedekloof groter maken.

De coördinerende minister heeft alle andere ministers gevraagd armoede te behandelen in zijn/haar beleidsbrieven. Hetzelfde geldt voor de management- en beheersovereenkomsten. Ten slotte wordt nagegaan hoe in alle overheidsopdrachten waarbij de overheid op zoek gaat naar dienstverleners, een sociale clausule geïntegreerd kan worden.

11.2. *Verzamelen van verschillende soorten kennis*

De wetenschappelijke kennis moet beter, met de nadruk op de beschikbaarheid en de ontsluiting ervan. Beschikbare kennis moet samengelegd worden. De Vlaamse armoede-indicatoren moeten verwerkt worden in een armoedebaarometer. De steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek binnen de verschillende beleidsdomeinen voeren geregeld onderzoek naar thema's die (on)rechtstreeks verband houden met armoede. Aan de hand van 'peer reviews' kan worden gezocht naar 'best practices' uit het buitenland.

Ervaringskennis is heel belangrijk. Beleidsverantwoordelijken en ambtenaren bekijken de zaken te veel vanuit hun eigen standpunt. Om tot nieuwe inzichten te komen en hiaten in het beleid op te merken, moeten ze leren kijken door de bril van mensen in armoede. Het middenveld zorgt op een gestructureerde en georganiseerde wijze voor relevante adviezen, inzichten en meningen.

11.3. *Diverse actoren vormen beleidsnetwerken*

Vlaanderen kent drie regieniveaus: het Vlaamse niveau, de lokale besturen en het cliënt-niveau. Daarenboven zijn er provinciale initiatieven. Op federaal en interfederaal niveau zijn er de actualisatie van het samenwerkingsakkoord en de interministeriële conferentie. Over de samenwerking met Brussel werd een debat gevoerd tijdens de plenaire vergadering van 13 oktober 2010 (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. 6*). Ten slotte zijn er Europa en het brede middenveld.

Het aantal betrokken actoren dat een positieve bijdrage kan leveren is groot. Het is zaak elkaar beter te ondersteunen.

11.4. *Kennisverspreiding, sensibilisering en vorming*

Informatie en communicatie moeten op maat gesneden zijn van mensen in armoede. Sensibilisering en vorming over armoede zijn eveneens belangrijk. De administratie en alle agentschappen moeten er aandacht aan besteden in opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede. Ook de beleidsmakers moeten zich verder bekwamen.

Een andere belangrijke actor is de geschreven en de audiovisuele pers. Het beeld van mensen in armoede is vaak nog heel stereotiep.

Ten slotte worden bestaande vormingsinitiatieven verder ondersteund en uitgebreid.

12. Doelstellingen ter realisatie van de sociale grondrechten

12.1. Participatie

De maatschappelijke participatie moet op alle domeinen hoger, met bijzondere aandacht voor digitale participatie en mobiliteit.

Maximale digitale participatie moet nieuwe vormen van uitsluiting tegengaan. Digitale kennis wordt meer en meer als vanzelfsprekend beschouwd.

Gebrek aan mobiliteit leidt tot uitsluiting. De inspanningen die De Lijn levert, blijven in de toekomst belangrijk.

12.2. Maatschappelijke dienstverlening

Een belangrijk project is de automatische toekenning van rechten, waarbij werk wordt gemaakt van de schooltoelage. Daarnaast worden alle andere Vlaamse en federale rechten opgelijst die automatisch toegekend kunnen worden. Samen met de federale overheid wordt nagegaan welke van die rechten prioritair worden aangepakt. Het is een operationeel proces dat nogal wat hindernissen moet overwinnen: verschillende bureaucratieën moeten met elkaar in overleg treden, er is de privacywetgeving, informatie uit verschillende databanken moet worden uitgewisseld enzovoort. De rechtenverkenner wordt permanent geactualiseerd en gepromoot.

Het is de bedoeling verder werk te maken van integrale begeleidingstrajecten naar werk, nieuwe inzichten te verwerven en ervaring op te doen. De eerstelijnsvoorzieningen worden gestimuleerd om samen te werken en hun werking op elkaar af te stemmen.

12.3. Inkomen

De dialoog met de federale overheid over het optrekken van de minimumuitkeringen tot de armoederisicodrempel wordt verder ondersteund. Het toekomstige decreet over sociale bescherming zal aandacht hebben voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.

De schuldoverlast valt onder de integrale preventieve aanpak. De budgetstandaard wordt verder ontwikkeld en uitgewerkt als referentiepunt.

12.4. Gezinnen

De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangere vrouwen prioriteit krijgt (onder meer de vroegtijdige inzet van interculturele bemiddeling en ervaringsdeskundigen).

Het toekomstige kaderdecreet Kinderopvang zal er op termijn toe leiden dat alle gezinnen een recht op kinderopvang kunnen uitoefenen, in het bijzonder kwetsbare gezinnen. Voorts is er een laagdrempelig aanbod van opvoedingsondersteuning, met specifieke aandacht voor kansarme gezinnen.

12.5. Vrijtijdsbesteding

Het Participatiedecreet van 18 januari 2008 wordt geëvalueerd, met bijzondere aandacht voor de effecten op mensen in armoede. In een centrumstad loopt een proefproject met de

algemene vrijetijdskaart. Er wordt gezocht naar een uitbreiding van het steunpunt vakantieparticipatie en naar een verdere ontwikkeling van een geïntegreerd sociaal-toeristisch beleid. Ten slotte wordt levenslang en levensbreed leven gestimuleerd.

12.6. *Onderwijs en vorming*

De kleuterparticipatie wordt verder verhoogd, met kleinere kleuterklassen als belangrijke doelstelling.

De betrokkenheid van de ouders bij het schoolleven van de kinderen wordt verhoogd. De betrokkenheid van de scholen bij de levenssituatie en leefomgeving van de kinderen wordt verhoogd. Er is een actief engagement tot wederzijdse communicatie tussen de school en de ouders.

De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt.

Het vroegtijdig schoolverlaten wordt teruggedrongen.

De deelname van jongeren uit kansengroepen aan het hoger onderwijs wordt verder gestimuleerd, zodat elke jongere de opleiding kan volgen die best aansluit bij zijn talenten.

Het strategisch plan geletterdheid wordt geëvalueerd.

12.7. *Werk*

Een sluitend maatpak leidt werkzoekenden tot duurzame tewerkstelling, bij voorkeur in het reguliere circuit.

Er is het streven naar een betere afstemming tussen arbeid en privé als belangrijke randvoorwaarde.

Voorts zijn er de integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering. Alle Vlaamse werkgevers en organisaties worden gestimuleerd inzake maatschappelijk verantwoord ondernemerschap en diversiteitsbeleid. Duurzaam werk voor kansengroepen binnen de sociale economie, vormt een ander aandachtspunt. Ten slotte worden zelfstandigen, bedrijven en landbouwers in moeilijkheden niet uit het oog verloren.

12.8. *Wonen, energie en water*

Het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid van 27 maart 2009 zal zorgen voor extra sociale woningen tegen 2020. Tegen 2014 moet een deel van die sociale woningen al gerealiseerd zijn en wordt een voortgangsrapport opgesteld.

Voorts wordt het aantal socialeverhuurkantoren uitgebreid en de huursubsidie verruimd. Energiebesparende maatregelen zullen ook toegankelijk zijn voor mensen in armoede. De sociale openbardienstverplichtingen worden geëvalueerd.

12.9. *Gezondheid en welzijn*

De toegang tot preventie, hulp en zorg wordt groter. Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede. Laagdrempelige initiatieven op vlak van geestelijke gezondheidszorg en armoede worden ondersteund. De werking van wijkgezondheidscentra wordt versterkt en uitgebreid. Er wordt een globale strategie voor de aanpak van thuisloosheid uitgewerkt. Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede.

13. Opvolging en bijsturing

Er volgt jaarlijks een voortgangsrapport, dat zal worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. In 2012 volgt een tussentijdse evaluatie en bijsturing. Op dat ogenblik komen er aanvullingen over het stedenbeleid, armoede en integratie, en de eerstelijnsgezondheidszorg. Er wordt ten slotte werk gemaakt van een Vlaamse armoedemonitor.

14. Concretisering

Elke minister dient zijn/haar doelstellingen uit het actieplan te vertalen naar actiefiches, die een stappenplan, timing en een budget bevatten. De fiches bevatten ook indicatoren en geven aan hoe doelgroep en stakeholders zullen participeren.

II. BESPREKING

Zonder de coördinerende minister die namens de volledige Vlaamse Regering spreekt, iets te willen verwijten, drukt mevrouw *Mieke Vogels* haar teleurstelling uit over het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, dat niet concreet genoeg is.

De gebruikte definitie van het begrip ‘armoede’ is niet de definitie van professor Jan Vranken. Deze definitie is ontwikkeld bij de opmaak van de maatschappelijke beleidsnota Armoede en sociale uitsluiting (*Parl. St. VI. Parl. 1997-98, nr. 929/1*), die veel concreter acties bevatte dan dit actieplan. De voorbije jaren zijn talrijke professoren en politici na hun actieve loopbaan rijk geworden door zich te specialiseren in onderzoek naar armoede, maar in de realiteit neemt de armoede alleen maar toe. Terwijl de kloof tussen mensen in armoede en rijken alleen maar groeit, stelt dit actieplan nieuwe studies in het vooruitzicht. De spreekster wordt er moedeloos van.

De spreekster merkt op dat dit actieplan maar weinig cijfers bevat. Er zijn vele vormen van armoede, maar het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding gooit alles op één hoop. De voorgestelde acties zijn geen acties op maat. De mensen in armoede die dat reeds sedert enkele generaties zijn, krijgen het meeste aandacht. Om die groep uit de armoede te halen, is een specifieke aanpak nodig. De groep van mensen in armoede is evenwel uitgebreid met mensen die werken. Een inkomen volstaat niet langer om uit de armoede te blijven. De minimumlonen zijn te laag. Daarnaast raken mensen in armoede als gevolg van ziekte of invaliditeit. De armoede bij allochtonen neemt eveneens toe. Omdat die armoede vaak verborgen blijft, vergt ze eveneens een eigen aanpak. Er is een verschil tussen armoede in steden en armoede op het platteland.

Pas vanaf bladzijde 48 stelt dit actieplan acties voor die gericht zijn op de mensen in armoede zelf. In alle voorafgaande bladzijden gaat het over overleg, beleid, nieuw onderzoek, een armoedetoets enzovoort. In dat verband vraagt de spreekster zich af waarom pas vanaf 2014 een armoedetoets toegepast zal worden op alle beslissingen van de Vlaamse Regering. De analyse van professor Bea Cantillon toont aan dat het beleid dat de Vlaamse Regering sedert 1995 voert, het Mattheuseffect bevordert. In dit actieplan had bijvoorbeeld moeten staan dat de woningen van mensen in armoede beter geïsoleerd zullen worden. De renovatiepremies gaan evenwel grotendeels naar eigenaars die de investeringen kunnen financieren en achteraf terugtrekken. Het beleid van de Vlaamse Regering is gericht op de middenklassen, en streeft er niet naar mensen uit de armoede te helpen.

Mevrouw Mieke Vogels twijfelt aan het nut van de cursus die De Lijn zal geven om mensen met armoede te leren het openbaar vervoer te gebruiken. Zinvoller zou zijn mensen in armoede gratis openbaar vervoer te geven.

Leerkrachten en CLB-medewerkers zullen meer informatie over armoede krijgen, terwijl de spreekster ervan overtuigd is dat leerkrachten in steden perfect op de hoogte zijn van de problematiek.

Het actieplan stelt kleinere kleuterklassen in het vooruitzicht. In de praktijk zitten kinderen in de eerste kleuterklas met 25 in een containerklasje. Minister Pascal Smet heeft belofte gehouden: elk kind heeft een plaats maar de refter in de kleuterklas is nog steeds even groot, waardoor de kinderen in shifts moeten eten. Cijfers tonen aan dat er opvallend veel overmatige dikke kinderen zijn in kansarme allochtone gezinnen in steden. Net die groep van kinderen gaat in shifts eten. Inspanningen van kinderartsen om hun gezond te leren eten (veel fruit en groeten, traag eten en goed kauwen, niet eten tussen twee maaltijden enzovoort) gaan daardoor verloren.

De Vlaamse Regering mag niet uitsluitend in het hoger onderwijs investeren. Hogeschoolstudenten kunnen voor vijf euro kiezen tussen meerdere schotels. In kleuterklassen bespaart men op warme maaltijden. Zo lang dat niet wordt omgekeerd, maakt het beleid de middenklasse beter en neemt de armoede toe.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t begint bij de zaken die ze positief vindt in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Het is goed dat maatregelen op hun effect geëvalueerd zullen worden. Maatregelen die niet werken, moeten afgeschaft worden. De spreker wil bijvoorbeeld vernemen of het effect bekend is van zaken als aandachtsambtenaren, ervaringsdeskundigen of sociale huizen. Een aantal welzijnsorganisaties is er rotsvast van overtuigd goed werk te leveren, terwijl mensen in armoede dat niet altijd zo ervaren. Het is belangrijk te weten waarom die ervaringen verschillen om eventueel bij te sturen. De spreker wil vernemen hoe wordt samengewerkt met de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid.

Bij de passage in het actieplan over cliëntoverleg, merkt de spreker op dat alle Vlaamse welzijnsorganisaties samenbrengen om acties vanop dat niveau te laten starten, de voorkeur geniet op nieuwe acties in het leven roepen.

Het actieplan biedt een overzicht van alle overheidsfondsen die er mede op gericht zijn de armoede terug te dringen. Het zou interessant zijn uit te zoeken welk resultaat deze investeringen hebben opgeleverd. Is het aantal armen gedaald als gevolg van deze inspanningen?

De lijst met verwachtingen ten aanzien van de federale overheid is lang. De spreker hoopt dat deze lijst snel aangepakt kan worden. Tekenend is de vraag aan de POD Maatschappelijke Integratie om het beleid af te stemmen op de functioneel bevoegde minister van Welzijn. De spreker is van oordeel dat beter werk kan worden gemaakt van een gezamenlijk beleid in het voordeel van mensen in armoede. Ze suggereert de Vlaamse Regering de armoedeparameter toe te passen op de geplande gezinsbijslag.

Bij het overzicht van de geplande en lopende studies, merkt mevrouw Vera Van der Borgh op dat ze de frustratie van mevrouw Vogels deelt. Misschien zou het nuttig zijn alle studies te evalueren.

De spreker vraagt naar het standpunt van de minister over de mindermobielen centrales. Die centrales zijn gericht op mensen die als gevolg van armoede of handicap maar moeilijk kunnen terugvallen op het openbaar vervoer.

Ze is tevreden met het vooropgestelde beleid voor jongeren ouder dan twaalf jaar met een complexe armoedeproblematiek. Thuisbegeleiding zal worden uitgebreid, met nadruk op kortdurende trajecten. Gezien de complexe problematiek vreest ze dat kortdurende trajecten niet zullen volstaan. Ook de SAR WGG vraagt zich in zijn advies af of mensen in armoede niet te snel worden losgelaten.

Kinderopvang en scholen zijn volgens de spreker terecht een aanspreekpunt voor opvoedingsondersteuning, wat enigszins in tegenspraak is met het beleid van de minister

van Welzijn die de nadruk legt op opvoedingswinkels. Ze wil vernemen of beide ministers afspraken hebben gemaakt om de middelen te herverdelen met het oog op een beter resultaat.

Jongvolwassenen die de instelling waar ze hebben gewoond moeten verlaten, worden vaak thuisloos. Zij hebben begeleiding en geen betutteling nodig. De spreekster raadt aan de resultaten van de studie af te wachten alvorens maatregelen te treffen.

In het hoofdstuk over welzijn en gezondheid zijn de doelstellingen en de uitwerking ervan vaag. De cgg's zijn overbevraagd, waardoor de vraag rijst wie de psychische zorg zal verlenen. Bijkomend personeel wordt vaak in dienst genomen om wachtlijsten weg te werken, wat bijkomende cliënten niet altijd ten goede komt. De cgg's moeten in heel wat sectoren de problemen met de geestelijke gezondheidszorg oplossen. De spreekster dringt erop aan duidelijk te becijferen met hoeveel vte's hun aanbod zal stijgen.

Er moet grondig worden nagedacht over de opdrachten die naar de OCMW's worden geschoven. OCMW's leveren goed werk, maar mensen in armoede activeren is een taak van de VDAB. Er moet grondig geëvalueerd welke instantie verantwoordelijk is en vergoed wordt voor welke taak.

Mevrouw Vera Van der Borgh t roept de minister op de huisartsen nader te betrekken bij de preventieve gezondheidszorg.

De spreekster is ingenomen met de aandacht voor zelfstandigen in armoede. Volgens UNIZO is het risico op armoede voor zelfstandigen het grootst bij de opstart van een nieuwe zaak en wanneer de pensioenleeftijd in zicht komt. Het actieplan schuift maatregelen naar voren gericht op de eerste groep. Mevrouw Vera Van der Borgh t nodig t de minister uit na te denken over steun voor de tweede groep.

Mevrouw *Marijke Dillen* is het grotendeels eens met de uiteenzetting van mevrouw Vogels. De aandacht van het Vlaams Parlement voor armoede is allengs gegroeid. Ondanks de actieplannen blijft de armoede toenemen, wat niet de verantwoordelijkheid is van de coördinerende minister, die er eerst en vooral op moet toezien dat alle Vlaamse ministers in hun beleid aandacht opbrengen voor armoedebestrijding.

Het actieplan omvat negen grote doelstellingen ter realisatie van de sociale grondrechten. De aanpak werd ook tijdens de vorige regeerperiode gevolgd want ook toen werden talrijke studies en onderzoeken uitgevoerd. Als het de bedoeling is zaken te veranderen, zal de minister volgens de spreekster drastisch het roer moeten omgooien. Dit Vlaams actieplan bevat talrijke algemene – vaak behartenswaardige – doelstellingen, terwijl de Vlaamse Regering duidelijke keuzes zou moeten maken: een lijst van tien doelstellingen die ze tijdens deze regeerperiode wil realiseren. Vooral omdat de financiële middelen beperkt zijn.

Mevrouw Marijke Dillen stelt vast dat ervaringsdeskundigen nog niet optimaal worden ingezet. Ze dringt erop aan dit punt als prioriteit te beschouwen.

De spreekster is het eens met de aangekondigde armoedetoets, maar vindt de vooropgestelde planning vaag. Door een en ander uit te stellen tot 2014 is het eigenlijk een engagement voor de volgende Vlaamse Regering. Ze pleit voor een versnelde invoering van het instrument. Tegelijk vraagt ze de minister concreter uitleg bij dit voorstel. Ze waarschuwt voor een scenario zoals met het kindeffectenrapport.

Mevrouw Marijke Dillen mist een gedifferentieerd beleid in dit actieplan. De maatschappelijke situatie van nogal wat doelgroepen zal er de volgende jaren niet op verbeteren. Een

aantal doelgroepen, zoals bijvoorbeeld de ouderen, is heel kwetsbaar. Een specifiek beleid moet vermijden dat gepensioneerden die geen eigen woning hebben, in een neerwaartse spiraal terechtkomen. Andere kwetsbare doelgroepen zijn bijvoorbeeld personen met een handicap en mensen in generatiearmoede. De spreekster pleit voor meer concrete acties per doelgroep.

De spreekster staat positief tegenover de reeds lang aangekondigde automatische toekenning van rechten. Ze wenst de minister veel succes met de realisatie. Veel mensen in armoede zijn vaak niet op de hoogte van waar ze recht op hebben. Deze doelstelling moet spoedig gerealiseerd worden.

Informatie over rechten en hulpaanbod moet laagdrempelig. Het aanbod in Vlaanderen is behoorlijk goed uitgebouwd, maar veel mensen in armoede vinden er hun weg niet in. Mensen in armoede moeten bovendien beter geïnformeerd worden over hun recht om gebruik te maken van hun rechten. Nogal wat mensen in armoede zijn in de problemen geraakt omdat ze te laat een beroep hebben gedaan op juridische bijstand, ondanks het pro-Deosysteem.

Kennis over de leefwereld van mensen in armoede is belangrijk. Artsen en leerkrachten zijn maar enkele van de beroepscategorieën die geregeld in contact komen met mensen in armoede, en bijgevolg moeten weten hoe ze er het beste mee omgaan.

Bij de realisatie van de gezondheidsdoelstellingen moet meer aandacht gaan naar mensen in armoede. Hetzelfde geldt voor de maximumfactuur, die de gezondheidszorg betaalbaar moet maken.

De schuldenproblematiek had reeds eerder aangepakt moeten worden. De spreekster betreurt dat de OCMW's deze dossiers te vaak naar zich toetrekken. Voor OCMW's van plattelandsgemeenten is dat haalbaar gezien het beperkt aantal dossiers. Voor de OCMW's van grote steden is de situatie helemaal anders. Er moet extra aandacht gaan naar schuldbemiddeling door advocaten.

Afsluitend vraagt de spreekster prioritaire aandacht voor de thuisloosheid.

Mevrouw *Güler Turan* kan begrip opbrengen voor een aantal frustraties. De minimumlonen zijn te laag, maar dat valt niet onder de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. Als antwoord op de opmerkingen over het gebrek aan concrete acties, verwijst de spreekster naar de actiefiches, waarin de doelstellingen geconcretiseerd zullen worden. De actiefiches worden eind 2010 verwacht. De spreekster is het niet helemaal eens met de opmerking van mevrouw Vogels over het informeren van leerkrachten over armoede. Ze kan zich voorstellen dat leerkrachten in grote steden vertrouwd zijn met armoede, maar dat geldt niet noodzakelijk voor alle leerkrachten. Het is belangrijk dat iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Armoede moet grondig aangepakt, en precies daarom is het belangrijk dat alle leerkrachten betrokken worden.

Mevrouw *Cindy Franssen* zegt dat instanties zoals Leerpunt verplicht zijn opleidingen te verstrekken omdat nogal wat handelingen bij onder meer De Lijn, grote ziekenhuizen enzovoort, geautomatiseerd verlopen. Loketten verdwijnen waardoor de intake in een ziekenhuis of het nemen van een bus een drempel dreigt te worden voor velen. De digitalisering is niet voor iedereen even evident. Voorts merkt ze bij wijze van inleiding op dat talrijke studies aantonen dat zorgverstrekkers inzicht moeten hebben in de leefwereld van mensen in armoede.

De spreekster meldt dat is ingegaan op het voorstel dat ze maakte tijdens de bespreking van de beleidsnota Armoede 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 210/5*) om van dit actieplan een strategisch plan te maken. Een strategisch plan bevat zowel grote krachtlijnen als operationele doelstellingen, die vertaald moeten worden in actieplannen waarvoor

de betrokken ministers verantwoordelijk zijn. In dat opzicht is het logisch dat het actieplan breed is en talrijke uiteenlopende doelstellingen bevat.

Het actieplan is een uitgebreid en ambitieus plan, dat heel wat positieve elementen bevat. Er is reeds gezegd dat amper stappen vooruit zijn gezet in de strijd tegen armoede. In 1994 is het 'Algemeen Verslag over de Armoede' gemaakt, wat de spreekster een mijlpaal noemt. Dit actieplan wordt opnieuw een scharniermoment, mits alle overtuigde politici in alle bevoegde commissies pleiten voor het belang van de strijd tegen armoede.

De aanpak van armoede wordt bepaald door de manier waarop gekeken wordt naar mensen in armoede. Precies daarom acht de spreekster twee zaken belangrijk: de zaken moeten bekeken worden vanuit de binnenkant van de armoede en mensen in armoede moeten als evenwaardig beschouwd worden. Ze stelt met tevredenheid vast dat de geesten al wat gerijpt zijn.

Het actieplan rust op enkele belangrijke fundamenten. De definitie van armoede, die niet altijd aanvaard werd, is daar een van. Er is de benadering vanuit de mensenrechten. In een welvarende regio kan het niet dat vijftien percent van de bevolking geen grondrechten geniet. De spreekster benadrukt dat armoede een maatschappelijk en geen individueel probleem is. De heersende individuele culpabilisering moet worden bestreden. Armoede is een structureel probleem. Vaak goedbedoelde maatregelen generen een Mattheuseffect.

Positieve elementen in dit actieplan zijn de participatie van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, de verantwoordelijkheid van elke minister, de combinatie van overkoepelende horizontale doelstellingen en concrete actiepunten, en de timing van concrete actiepunten. De belangrijkste hefboom om tot concrete resultaten te komen is de automatische toekenning van rechten. De spreekster is tevreden dat dit punt opgenomen is in het Vlaamse regeerakkoord.

Mevrouw Cindy Franssen maakt tegelijk een aantal kanttekeningen bij het actieplan omdat het op bepaalde punten onduidelijk is. Voldoende budget is een noodzakelijke voorwaarde voor een sterk beleid, maar tegelijk bevat het actieplan daarover weinig concrete informatie. Er is enkel de belofte dit punt later aan te vullen. Het volstaat niet dat elke minister alle initiatieven oplijst. Elke minister moet een duidelijk engagement aangaan om voldoende middelen vrij te maken. De spreekster vraagt uitdrukkelijk om de drie laatste elementen van het uitvoeringsbesluit bij het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding niet te verwaarlozen: het tijdsplan, de indicatoren om de voortgang te meten en de ingezette instrumenten.

Met het oog op de operationalisering zijn alle actiepunten verzameld. In een volgende fase worden de initiatieven geconcretiseerd, onder andere via de actiefiches van de verschillende ministers. De spreekster nodigt alle leden uit na te denken over de manier waarop de actiefiches besproken kunnen worden.

Het actieplan bevat een afzonderlijk deel over evaluatie en opvolging. Er wordt verwezen naar voortgangsrapporten en tussentijdse evaluaties. De belangrijkste barometer om het succes van het actieplan af te meten is de mate waarin de centrale doelstellingen gerealiseerd worden. Evalueren veronderstelt correct meten. Het actieplan stelt dat het beleid gemeten moet worden op zijn potentiële en reële effecten op de armoede om indien nodig bijsturing mogelijk te maken. Eind 2010 gaat een werkgroep van start die zoekt naar een set van Vlaamse armoede-indicatoren. De spreekster wil vernemen wanneer de eerste resultaten verwacht mogen worden.

Vlaanderen kan rekenen op een sterk en geëngageerd middenveld. De spreekster maakt zich geen zorgen over de bereidheid van de minister om het middenveld te betrekken bij

evaluatie, bijsturing enzovoort. Wat de spreekster wel mist in het actieplan, is een terugkoppeling met de Decenniumdoelen. Ze vraagt naar een verklaring.

Het is mevrouw Cindy Franssen niet duidelijk welke richting de minister uit wil met het kennisplatform over armoede. Ze wil vernemen hoe het platform er in de praktijk zal uitzien, en wie vragende partij is. Voorts vraagt ze hoe het zich zal verhouden tot het Steunpunt Armoedebestrijding.

In het kader van de uitbouw van het PAO worden vanaf 2011 regionale horizontale armoedeoverlegfora georganiseerd. De spreekster vraagt een nadere toelichting.

In de nieuwe beheersovereenkomsten wordt de link met armoede opgenomen indien relevant. De spreekster wil weten welke beheersovereenkomsten reeds zijn aangepast in deze zin.

In de schoot van de Koning Boudewijnstichting wordt in de tweede helft van 2010 een werkgroep opgericht over informatie en communicatie op maat. Het is de bedoeling overheidscommunicatie met mensen in armoede structureel te verbeteren. De spreekster vraagt nadere informatie en wil vernemen wanneer de eerste resultaten er zullen zijn.

Het actieplan hecht veel belang aan correcte beeldvorming. Het voorstel is om dit op te nemen in het nog op te richten Kenniscentrum Mediawijsheid. Dat centrum zal oog hebben voor kwetsbare doelgroepen. De spreekster vraagt naar informatie over de werking van het centrum. Ze wil eveneens vernemen onder wiens bevoegdheid het centrum zal vallen en wat de Vlaamse Regering zal investeren in dit centrum. In dit verband verwijst de spreekster naar haar vraag om uitleg over de stopzetting van het project Beeldvorming van het Vlaams netwerk (*Hand.* VI. Parl. 2009-10, nr. C76).

De Vlaamse Regering zal aansturen om een harmonisering van OCMW-aanbod en -dienstverlening. De spreekster vindt het belangrijk dat de onderlinge verschillen worden aangepakt.

Mevrouw Cindy Franssen rondt haar uiteenzetting af met enkele teasers. Volgens het actieplan wordt in 2014 een armoedetoets ingevoerd. De spreekster nodigt de minister uit dit punt naar voren te schuiven zodat het systeem aan het einde van deze regeerperiode al geëvalueerd en eventueel bijgestuurd kan worden. De armoedetoets kan als casestudy uitgetest worden op het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Werk hebben is een belangrijke factor in de strijd tegen armoede. De VDAB-trajectbegeleiders moeten inzicht hebben in de leefwereld van bijvoorbeeld generatiearmen. Bovendien neemt ook het aantal armen met werk toe.

Er wordt vaak verwezen naar het Pact 2020, waarvan vooral de dertiende doelstelling van toepassing is op dit actieplan. Mevrouw Cindy Franssen dringt aan op tussentijdse doelstellingen voor het einde van de regeerperiode. Een tussentijds streefcijfer moet vermijden dat alle inspanningen tijdens de volgende legislatuur geleverd moeten worden.

Mevrouw *Mieke Vogels* is het eens met dat voorstel, maar merkt op dat er geen nulmetingen zijn. Het actieplan maakt nergens duidelijk welk engagement de ministers precies aangaan.

Mevrouw *Cindy Franssen* verwacht terzake veel van de actiefiches.

Mevrouw *Lies Jans* kan begrip opbrengen voor het emotionele pleidooi en de kritische kanttekeningen van vorige sprekers: de problematiek sleept al jaren aan en wordt alleen maar erger. Daartegenover staat dat er onder de huidige meerderheid voor het eerst een

coördinerend minister is die het aandurft een duidelijk actieplan naar voren te schuiven. Bovendien worden de andere ministers mee geresponsabiliseerd met actiefiches en doelstellingen.

Mevrouw *Marijke Dillen* betwist dat dit nieuw is. Bovendien is dit actieplan op enkele punten en komma's na gelijk aan het vorige.

Mevrouw *Lies Jans* antwoordt dat voor het eerst actiefiches afgedwongen worden bij de afzonderlijke ministers.

Tegelijk wil mevrouw *Lies Jans* enkele kanttekeningen maken. In het actieplan wordt al te vaak uitgegaan van studies, overleg en structuren. De materie is genoegzaam bekend om per bevoegde minister concrete acties en doelstellingen te bepalen.

Ten slotte gaat de spreker in op de suggestie van mevrouw *Dillen* om te werken met een lijst van tien doelstellingen die tijdens deze regeerperiode gerealiseerd moeten worden. Mevrouw *Lies Jans* vindt dergelijke aanpak niet ambitieus genoeg: elke afzonderlijke minister zou tien afzonderlijke doelstellingen naar voren moeten schuiven.

Mevrouw *Marijke Dillen* vraagt mevrouw *Jans* rekening te houden met de beperkte middelen.

Mevrouw *Lies Jans* benadrukt dat voor haar fractie de armoedetoets essentieel is. Het is een noodzakelijk instrument om een preventief beleid te kunnen voeren. Ze steunt het pleidooi van mevrouw *Franssen* om dit instrument versneld in te voeren.

De omschrijving van het begrip 'digitale kloof' verschuift. Het begrip slaat niet langer op het al dan niet vertrouwd zijn met het internet en dergelijke meer. Er wordt eerder een onderscheid gemaakt op basis van de manier waarop men ermee omgaat.

De heer *Tom Dehaene* wijst op de complexiteit van het probleem waardoor het moeilijk is om 'winst' te boeken. Hij is het eens met de stelling dat mensen in armoede niet gecul-pabiliseerd mogen worden. Niemand kiest voor armoede. Veel mensen zijn in armoede terechtgekomen door gezondheidsproblemen, omdat ze hun werk verloren of uit de echt zijn gescheiden.

Preventie is belangrijk. Schuldbemiddeling illustreert hoe blijvend wordt ingezet op preventie. Wie om hulp vraagt, moet zo snel mogelijk geholpen worden. Wie om hulp vraagt, heeft immers al een belangrijke stap gezet.

Hij nuanceert de oproep van een aantal commissieleden om geen studies meer te maken. Gerichte cijfers zijn nodig om aandacht te krijgen. Op het vlak van schuldbemiddeling is er wel een nulmeting. In de discussie over de ondersteuning van de diensten voor schuldbemiddeling, is de spreker het eens met de stelling dat het om een lokale verantwoordelijkheid gaat. Vlaanderen kan beter investeren in preventie en de opbouw van expertise ten behoeve van advocaten, OCMW's en CAW's.

Mevrouw *Marijke Dillen* benadrukt dat de advocatuur nauwer betrekken bij de schuldbemiddeling de Vlaamse Regering niets zal kosten. De spreker betwist de lokale verantwoordelijkheid niet, maar wijst op het grote verschil tussen het OCMW van een plattelandsgemeente en dat van Antwerpen.

De heer *Tom Dehaene* antwoordt dat het beleid rekening houdt met de specifieke situatie in de grote steden. Hij verwijst naar het Gemeentefonds.

III. ANTWOORD VAN MINISTER INGRID LIETEN

Minister *Ingrid Lieten* merkt op dat in de verschillende uiteenzetting twee grote emoties naar voren komen: (1) teleurstelling omdat problemen die al opgelost hadden moeten zijn nog steeds de kop opsteken en (2) engagement waarvoor ze alle commissieleden dankt.

De teleurstelling omdat problemen nog niet opgelost zijn mag er niet toe leiden dat het probleem als onoplosbaar wordt beschouwd en behandeld. Ze hoopt op steun en motivatie van alle commissieleden om niet op te geven. Het werk moet worden voortgezet door deze Vlaamse Regering, maar ook door alle volgende.

Het blijft zoeken hoe armoede precies aangepakt moet worden. De maatschappij verandert immers voortdurend. Het volstaat te kijken naar de gevolgen voor Vlaanderen van de geglobaliseerde economie. Wie onvoldoende is opgeleid, heeft het moeilijk op de arbeidsmarkt. Daarnaast is er de digitalisering die de kenniskloof heeft groter gemaakt. Voor alle nieuwe vormen van uitsluiting moet een creatieve oplossing gezocht worden.

De minister aanvaardt dat heel wat maatregelen van de Vlaamse Regering een Mattheus-effect veroorzaken. Tegelijk is er echter de vaststelling dat meer en meer mensen met werk in armoede terechtkomen. Maatregelen goed focussen en in evenwicht houden is niet eenvoudig. De geïnvesteerde middelen mogen niet automatisch naar de middenklasse stromen maar tegelijk moet erop toegezien worden dat de maatregelen het armoederisico niet gewoon verleggen waardoor de onderkant van de middenklasse in armoede terechtkomt. De minister is niet te vinden voor het voorstel om alle middelen die naar sociale voorzieningen gaan te investeren in armoedebestrijding. Dat is het geval in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, waar de kloof tussen arm en rijk nooit zo groot is geweest omdat de middenklasse er verdwijnt doordat ze ook arm is geworden. Als de kloof tussen arm en rijk groter wordt, gaat de leefkwaliteit erop achteruit voor iedereen. Het is belangrijk dat al deze effecten becijferd worden. Deze cijfers en de toelichting ervan vergroot het draagveld en zal helpen een gericht beleid te voeren.

Minister Ingrid Lieten is het eens met de opmerking dat er niet te veel bestudeerd moet worden. Tegelijk is er de opmerking dat de middelen gericht ingezet moeten worden, en de vraag om maatregelen te evalueren. Studies zijn nodig om te overtuigen met feiten en cijfers. Studies zijn aangewezen om het beleid juist te focussen en om voor een draagvlak te zorgen.

Het kenniscentrum moet de kennisuitwisseling bevorderen. Het is er niet op gericht nog meer studies uit te voeren maar om de bestaande informatie beter te gebruiken, ook voor de beleidsvoorbereiding en -evaluatie. Het kenniscentrum zal tevens een platform zijn waar alle actoren elkaar ontmoeten en hun kennis kunnen uitwisselen.

De tijd dat aan de top van de administratie een maatregel werd bedacht die vervolgens door de basis moest worden uitgevoerd, is lang voorbij. De hedendaagse maatschappij is complex maar hecht ook belang aan participatie. Vanuit de commissie kwam de opmerking dat het beleid moet praten met het middenveld, inclusief en geïntegreerd moet zijn, en empowerend moet werken. De minister is het eens met deze opmerkingen omdat ze leiden tot een beter en gericht beleid. Maar deze aanpak veronderstelt een voortraject met heel veel overleg. De minister is het wel eens dat er niet overlegd mag worden omwille van het overleg. Overleg moet resultaatgericht zijn.

Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding is één stap die gevolgd zal worden door vele andere. De actiefiches van de verschillende ministers worden een volgende belangrijke stap. De minister deelt de bezorgdheid van de commissieleden: timing, budget, concrete maatregelen en evaluatie-indicatoren zijn belangrijk. Er is wellicht niet voor elke indicator

een nulmeting, maar er zijn er heel wat voorhanden. Pact 2020 bevat bijvoorbeeld een nulmeting. De minister gaat in op de suggestie om het Pact 2020 halverwege te evalueren.

De minister benadrukt dat elk lid van de Vlaamse Regering zich zal moeten engageren. Ze zal daar als coördinerend minister op toezien. Ze rekent erop dat ook de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding haar rol zal spelen. Daarnaast is er het middenveld om de beleidsverantwoordelijken met de neus op de feiten te drukken.

Minister Van den Bossche gaat na hoe de kwaliteit van huurwoningen verbeterd kan worden dankzij de renovatiepremie. Betere huurwoningen zullen leiden tot een daling van het energieverbruik wat tegelijk leidt tot een lagere energiefactuur voor de huurders.

De vorming over het openbaar vervoer is een initiatief van De Lijn zelf. Het klopt dat het openbaar vervoer in grote steden deel uitmaakt van het dagelijkse leven, maar dat geldt niet voor het platteland waar ook armoede en eenzaamheid heerst. Die mensen moeten weten hoe het openbaar vervoer werkt om terug deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t twijfelt of De Lijn op het platteland de aangewezen instantie is om het probleem aan te pakken.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat De Lijn heeft geïnvesteerd in een groot netwerk van belbussen. Mensen moeten vaak een drempel overwinnen vooraleer ze gebruikmaken van de belbus.

De mindermobielencentrales leveren goed aanvullend werk. Vrijwilligers zorgen voor bijkomende mobiliteit, vaak ten behoeve van iedereen die niet langer zelfstandig met het openbaar vervoer kan reizen of die vervoerd moet worden naar bijvoorbeeld een ziekenhuis. Beide systemen vullen elkaar aan. Minister Crevits werkt aan een kader om de mindermobielencentrales beter te ondersteunen. Het werk dat vrijwilligers in de mindermobielencentrales leveren, verdient volgens minister Ingrid Lieten alle steun en waardering.

ModeM is een methodiek die werd getest in Antwerpen. Deze methodiek moeten verspreid worden in Vlaanderen, alsook de andere methodieken die hun bestaansrecht verworven hebben. Goede praktijken moeten uitgewisseld.

Het debat over de draagkracht en het takenpakket van de OCMW's is volop aan de gang. Dit debat moet ook gevoerd met het federale niveau en past binnen de discussie over de financiering van steden en gemeenten. Dit debat omvat talrijke aspecten.

Het is de bedoeling dat de Vlaamse kinderbijslag inkomensgerelateerd wordt om niet nogmaals een Mattheuseffect te sorteren.

Ondersteuning door opvoeders op school en opvoedingsondersteuning versterken elkaar. Scholen bieden mogelijkheden op het vlak van ouderparticipatie. Opvoedingswinkels spelen eveneens een belangrijke rol. Ouders kunnen er terecht met gewone vragen en met problemen.

De psychiatrie moet meer 'outreaching' werken om de doelgroep beter te bereiken en te ondersteunen.

De samenwerking tussen VDAB en OCMW is een belangrijk aandachtspunt binnen de toeleiding naar de arbeidsmarkt. Uit de evaluatie van de proeftuinen moeten de gepaste lessen getrokken worden, om een en ander structureel te verankeren in het takenpakket van de VDAB.

De minister neemt de suggesties mee over het belang van de huisarts in de preventieve gezondheidszorg.

De Vlaamse Regering heeft het federale niveau op de hoogte gebracht van haar standpunt over het pensioen van zelfstandigen en alle andere vervangingsinkomens. De Vlaamse Regering probeert erover in dialoog te treden. Hogere vervangingsinkomens zouden veel mensen meer zuurstof geven.

De minister is het eens met de opmerking dat onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de ervaringsdeskundigen. De dialoog met de ervaringsdeskundigen bij de opmaak van dit actieplan heeft de minister nogmaals overtuigd van hun belang. Zij schudden beleidsmakers wakker en helpen hen regels en bureaucratie in vraag te stellen.

De minister kan zich vinden in de vraag om de armoedetoets versneld in te voeren, en reeds te evalueren aan het einde van deze regeerperiode.

Het is de bedoeling te landen met de armoedemonitor tegen het zomerreces van 2011. De armoedemonitor zal bijdragen tot een beter gefocust beleid.

Het tijdspad van de Decenniumdoelen verschilt, maar de doelstellingen zijn gelijk. Ze worden nog altijd nagestreefd.

Er lopen al heel wat initiatieven rond mediawijsheid. Het betreft voornamelijk ad-hoc-maatregelen, terwijl het actieplan werk wil maken van een omvattend actieplan, dat op een geïntegreerde wijze streeft naar mondigheid en participatie. Het kennisplatform mediawijsheid moet mensen empoweren om beter deel te nemen aan de maatschappij en de hedendaagse communicatie.

Er zijn talrijke mogelijkheden om de werking van de OCMW's te harmoniseren. De ministers Van den Bossche en Vandeurzen hebben bijvoorbeeld samen gewerkt aan een model-aanpak voor de LAC's. Het is de bedoeling te leren van de goede voorbeelden.

Mevrouw *Mieke Vogels* merkt op dat de Vlaamse overheid de OCMW's alweer een bijkomende opdracht geeft zonder daar middelen tegenover te stellen. Er is beslist dat iedereen recht heeft op een minimale aardgaslevering. De OCMW's stellen de dossiers samen, terwijl die vooral in grote steden al overspoeld worden. De LAC van Antwerpen behandelt wekelijks 200 dossiers.

Minister *Ingrid Lieten* kan begrip opbrengen voor deze bezorgdheid, maar benadrukt dat de VVSG deze maatregel goedkeurt. Deze aanpak zal de dossierlast op termijn doen dalen dankzij de preventieve werking.

Mevrouw *Mieke Vogels* antwoordt dat de minister meerdere maatregelen door elkaar haalt. In de eerste helft van 2010 is beslist dat energieleveranciers zelf het OCMW moeten verwittigen wanneer een kaart niet meer wordt opgeladen. Deze maatregel kon op de steun van de VVSG rekenen. In het najaar is beslist over een minimale gaslevering in de winter. Met die maatregel was de VVSG het niet eens.

Minister *Ingrid Lieten* zegt dat deze maatregelen in overleg met het VVSG tot stand zijn gekomen.

Alle aandachtspunten en opmerkingen van de commissieleden zullen bezorgd worden aan de leden van de Vlaamse Regering. Ze zullen in herinnering worden gebracht tijdens het overleg over de verschillende actieplannen. Er is nog heel wat werk om die plannen te concretiseren en om ze blijvend de gepaste aandacht te schenken.

Mevrouw *Mieke Vogels* is niet overtuigd van het antwoord. De kloof tussen arm en rijk groeit. Actieplannen zullen niet volstaan. Er is extra budget nodig. Zolang professoren in een nagelnieuw gebouw les kunnen geven aan vijftien studenten, terwijl kleuters met vijftientig in één oud klasje moeten, zal het probleem blijven opduiken.

Minister *Ingrid Lieten* noemt deze repliek populistisch omdat ze de situatie te eenzijdig bekijkt.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Cindy FRANSSEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CAW	centrum algemeen welzijnswerk
cgg	centrum voor geestelijke gezondheidszorg
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
LAC	lokale adviescommissie
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PAO	Permanent Armoedeoverleg
POD	Programmatorische Overheidsdienst
SAR WGG	Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
vte	voltijdsequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten